

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ταχ. Δ/νση: Αριστοτέλους 19
Ταχ. Κώδικας: 10187

Αθήνα 16/4/2020
Αρ. Πρωτ. Δ1/ΓΠ οικ 25450

ΠΡΟΣ: ΟΠΩΣ Π.Α.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: «Μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς του κορωνοϊού SARS-CoV-2 σε προσωρινούς χώρους εγκατάστασης και διαμονής ΡΟΜΑ »

- Σχετ.:**
1. Το αρ. 159 του ν. 4483/2017 (ΦΕΚ Α' 107/31-07-2017) και η ΚΥΑ οικ. ΡΟ 64/12-02-2018 (ΦΕΚ Β' 412/12-2-2018) όπως ισχύει.
  2. Ο ΑΝ 2520/1920, ΦΕΚ 273/40, τα «Περί Υγ. Διατάξεων», όπως ισχύει.
  3. Το ΠΔ 121/2017 (ΦΕΚ 148 Α) «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας», όπως ισχύει.
  4. Η Π.Ν.Π. με θέμα: «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού» (ΦΕΚ Α' 42/25-02-2020)
  5. Η με α.π. ΓΠ 23461/3.12.2003 Υγειονομική Διάταξη «Τροποποίηση της Α5/696/25.4.83 Υ.Δ. για την οργανωμένη εγκατάσταση πλανοδίων» (ΦΕΚ Β' 973)
  6. Η με αρ. πρωτ. Δ1γ/ΓΠ οικ.19954/20-3-2020 εγκύκλιος της Υπηρεσίας μας «Μέτρα καθαρισμού και απολύμανσης σε χώρους και επιφάνειες κατά την εξέλιξη της πανδημίας του SARS-CoV-2» (ΑΔΑ: 6ΚΨ6465ΦΥΟ-1ΝΔ)
  7. Η με α.π. Δ1γ/οικ. 96333/28-12-2017 εγκύκλιος της υπηρεσίας μας με θέμα «Καταγραφή συνθηκών διαβίωσης σε καταυλισμούς Ρομά (Τύπου 1)»
  8. Η με α.π. Δ1(στ) 17309/09-03-2018 εγκύκλιος της Υπηρεσίας μας με θέμα «Καταγραφή συνθηκών διαβίωσης σε καταυλισμούς Ρομά»
  9. Οδηγίες του ΕΟΔΥ σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς λοίμωξης από το νέο κορωνοϊό SARS-CoV-2, οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του και συνεχώς επικαιροποιούνται.
  10. Το τεχνικό κείμενο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου Νοσημάτων «Coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic: increased transmission in the EU/EEA and the UK – seventh update, 25 March 2020. Stockholm: ECDC; 2020.»

Η παρούσα εγκύκλιος αφορά στα προληπτικά μέτρα κατά της διασποράς του κορωνοϊού SARS-CoV-2, σε προσωρινούς οργανωμένους χώρους εγκατάστασης και διαμονής ΡΟΜΑ.

Οι **κορωνοϊοί** είναι μία ομάδα ιών που συνήθως προκαλούν αναπνευστικές λοιμώξεις η σοβαρότητα των οποίων ποικίλλει στον άνθρωπο και στα ζώα. Εκτιμάται ότι, περίπου το ένα τρίτο των λοιμώξεων ανώτερου αναπνευστικού στον άνθρωπο μπορεί να προκαλείται από κορωνοϊούς. Ο κορωνοϊός *SARS-CoV-2* είναι στέλεχος που απομονώνεται για πρώτη φορά από τον άνθρωπο.

Με βάση τα διαθέσιμα επιδημιολογικά δεδομένα φαίνεται ότι, ο κορωνοϊός *SARS-CoV-2* πιθανότατα μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο μέσω σταγονιδίων που αποβάλλονται από άτομο που νοσεί, μέσω βήχα ή πταρμού ή με άμεση ή έμμεση επαφή με εκκρίσεις αναπνευστικού (δηλαδή μέσω μολυσμένων χεριών). Ο χρόνος επώασης της νόσου υπολογίζεται σε 2-14 ημέρες με μέσο χρόνο επώασης τις 5 ημέρες.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ο ιός *SARS-CoV-2* μπορεί να επιβιώνει σε επιφάνειες από λίγες ώρες έως αρκετές ημέρες και εξαρτάται από τις ποικίλες συνθήκες που επικρατούν στο περιβάλλον (θερμοκρασία και υγρασία) και τον τύπο της επιφάνειας (μέταλλο, ξύλο, χαρτί, γυαλί, πλαστικό κ.α.). Σύμφωνα με διεθνή βιβλιογραφία, ο ιός φέρει λιπόφιλη εξωτερική στοιβάδα, γεγονός που καθιστά τον επαρκή και σχολαστικό καθαρισμό απαραίτητη ενέργεια πριν την κάθε απολύμανση. Η ανωτέρω λιπόφιλη συμπεριφορά μας οδηγεί στην αναγκαία λήψη σχολαστικών καθημερινών μέτρων καθαρισμού – απολύμανσης των επιφανειών και των αντικειμένων.

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ κατά της διασποράς του κορωνοϊού SARS-CoV-2 σε προσωρινούς οργανωμένους χώρους εγκατάστασης ΡΟΜΑ

Τα προληπτικά μέτρα κατά της διασποράς κορωνοϊού SARS-CoV-2 περιλαμβάνουν:

1. Την προϋπόθεση ύπαρξης των απαραίτητων έργων υποδομής για την υγιεινή διαβίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις της (5) σχετ. Υγειονομικής Διάταξης και όπως αναφέρεται και στις σχετ. (7), (8) εγκυκλίου.
2. Τις οδηγίες απολύμανσης (σχετ.-6)
3. Τις οδηγίες ατομικής υγιεινής
4. Τις οδηγίες περιορισμού των επαφών

Αναλυτικότερα και όσον αφορά:

1.Τα απαραίτητα έργα υποδομής για την υγιεινή διαβίωση

Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της (5) σχετ. Υγειονομικής Διάταξης, ότι όλοι οι χώροι οργανωμένης εγκατάστασης πλανοδίων ΡΟΜΑ θα πρέπει να διαθέτουν:

- Πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό, που θα είναι επαρκές για την κάλυψη όλων των υδρευτικών αναγκών του πληθυσμού. Το πόσιμο νερό θα διανέμεται μέσω δικτύου ύδρευσης, εάν υπάρχει η δυνατότητα, είτε ως εμφιαλωμένου νερού, είτε με βυτία. Σε κάθε περίπτωση όμως η ποιότητα του νερού θα πληροί όλους τους όρους της ισχύουσας νομοθεσίας.
- Υγιεινό τρόπο διάθεσης λυμάτων.

Αυτό επιτυγχάνεται με την ύπαρξη επαρκούς αριθμού αποχωρητηρίων αλλά και με χρήση χημικών αποχωρητήριων. Ο αριθμός των συνολικών αποχωρητηρίων πρέπει να είναι ικανός, ώστε να εξυπηρετούνται οι ανάγκες υγιεινής του συνόλου των ατόμων που θα τις χρησιμοποιούν και θα πρέπει να εξασφαλίζεται η μεταφορά και διάθεση των λυμάτων τους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

- Δυνατότητες ατομικής καθαριότητας κατά προτίμηση σε κοινόχρηστα λουτρά και πλύσης ματισμού
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος
- Δοχεία συλλογής και μέσα αποκομιδής των στερεών απορριμμάτων. Η τοποθέτηση δοχείων συλλογής απορριμμάτων και η εξασφάλιση των μέσων αποκομιδής των στερεών απορριμμάτων είναι επιβεβλημένα για την αποφυγή κινδύνου ρύπανσης και μόλυνσης του περιβάλλοντος και των επιπτώσεων για τη Δημόσια Υγεία, που μπορεί να προκληθούν από τη μη ορθή διαχείριση των απορριμμάτων

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να γίνεται τακτικός έλεγχος του συστήματος ύδρευσης και αποχέτευσης, ώστε να αποκαθίστανται άμεσα τυχόν βλάβες καθώς και να τηρούνται όλα τα προβλεπόμενα στην (5) σχετ. Υγειονομική Διάταξη.

2. Τις οδηγίες ατομικής υγιεινής:

- Συνιστάται να αποφεύγεται η επαφή των χεριών με τα μάτια, τη μύτη και το στόμα για τη μείωση του κινδύνου μόλυνσης από τον ιό.
- Συνιστάται να αποφεύγεται η κοινή χρήση προσωπικών αντικειμένων.
- Σε περίπτωση βήχα ή φτερνίσματος, συνιστάται να καλύπτονται η μύτη με το στόμα με το μανίκι στο ύψος του αγκώνα ή με χαρτομάντιλο. Το χρησιμοποιημένο χαρτομάντιλο πρέπει να απορρίπτεται αμέσως μετά τη χρήση μέσα στους κάδους απορριμμάτων.
- Συνιστάται το τακτικό πλύσιμο των χεριών με υγρό σαπούνι και νερό για τουλάχιστον 20 δευτερόλεπτα. Ακολουθεί προσεκτικό στέγνωμα των χεριών με χάρτινες χειροπετσέτες μιας χρήσης, οι οποίες θα απορρίπτονται στους κάδους απορριμμάτων. Η διαδικασία πλυσίματος των χεριών περιγράφεται εικονογραφημένη στο Παράρτημα.
- Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιείται αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα (περιεκτικότητας 70% σε αλκοόλη) ή χαρτομάντιλα με αλκοόλη. Συνιστάται καλό τρίψιμο των χεριών μέχρι το αντισηπτικό να στεγνώσει. Τα χέρια πρέπει να πλένονται καλά οπωσδήποτε πριν τη λήψη τροφής.

3. Τον περιορισμό των επαφών

Συνιστάται να αποφεύγεται:

- η επαφή με άτομα που έχουν συμπτώματα λοίμωξης
- η στενή επαφή (χειραψίες, αγκαλιές και φιλιά)

- οι συναθροίσεις και ο συγχρωτισμός οπουδήποτε (τήρηση απόστασης κατά το δυνατόν 1,5 με 2 μέτρων)
- η επαφή με άτομα που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες.
- οι ομαδικές δραστηριότητες

Επίσης συνίσταται:

- ο περιορισμός των μετακινήσεων οπουδήποτε μέλους κάθε νοικοκυριού χωρίς σημαντικό λόγο.
- η εκτέλεση οπουδήποτε εργασιών μόνο με τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό ατόμων,

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Π. ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. **Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας**, Ριζαρείου 1, ΤΚ 152 33 Χαλάνδρι
2. **Υπουργείο Εργασίας**
Διεύθυνση Καταπολέμησης της φτώχειας
Σολωμού 60, 104 32 Αθήνα
3. **Όλες τις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις της χώρας**
  - Γρ. Γ.Γ. Περιφερειών
  - Γεν. Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας (έδρες τους)
  - Δ/νσεις Περιβαλλοντολογικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου (Αττικής και Θεσσαλονίκης)
4. **Όλες τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις**
Γρ. κκ. Συντονιστών(με την παράκληση να ενημερώσουν όλους τους εποπτευόμενους Ο.Τ.Α.)(έδρες τους)
5. **Ε.Ο.Δ.Υ.** Αγράφων 3-5, Τ.Κ. 15123 Μαρούσι

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υπουργού Υγείας
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
3. Γραφείο Γενικής Δ/τριας Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής
4. Δ/ση Δημόσιας Υγείας και Υγιεινής Περιβάλλοντος

Παράρτημα 1

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Υγείας

ΤΗΡΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

- Πλένουμε συχνά και σχολαστικά τα χέρια μας με σαπούνι και νερό ή αλκοολούχο διάλυμα

- Όταν βήχουμε ή φταρνιζόμαστε, καλύπτουμε το στόμα και τη μύτη μας με τον αγκώνα ή ένα χαρτομάντηλο και πλένουμε αμέσως μετά τα χέρια μας

- Απορρίπτουμε το χαρτομάντηλο, αμέσως μετά τη χρήση, σε κλειστό κάδο

- Αποφεύγουμε τις κοντινές επαφές όταν παρουσιάζουμε συμπτώματα κρυολογήματος (όπως βήχα, πυρετό, καταρροή, πονόλαιμο) ή με άτομα που παρουσιάζουν αυτά τα συμπτώματα

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

- Αν παρουσιάζουμε συμπτώματα πυρετού, βήχα ή δυσκολίας στην αναπνοή, και έχουμε ταξιδιωτικό ιστορικό σε πληττόμενη περιοχή, επικοινωνούμε με το γιατρό μας ή με τον ΕΟΔΥ (τηλ. 2105212054) και παραμένουμε σπίτι μας

- Αν παρουσιάζουμε συμπτώματα κατά τη διάρκεια ταξιδιού, ενημερώνουμε αμέσως το πλήρωμα και αναζητούμε ιατρική βοήθεια

- Πλένουμε τα χέρια μας: όταν μαγειρεύουμε, όταν φροντίζουμε ασθενείς, όταν ερχόμαστε σε επαφή με ζώα

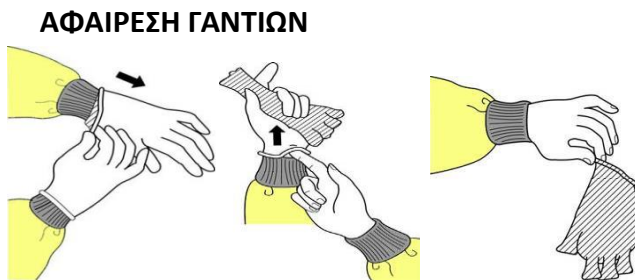

- Εμπιστευόμαστε τους ειδικούς και τους επιστήμονες για την πληροφόρησή μας

Παράρτημα 2

ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕΣΟΥ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (ΜΑΠ)

- Το προσωπικό όταν καθαρίζει, θα πρέπει να φοράει γάντια μιας χρήσης.
- Τα γάντια μετά την χρήση τους, πρέπει να απορρίπτονται αμέσως στις πλαστικές σακούλες των κάδων απορριμμάτων. Δεν πρέπει να γίνονται προσπάθειες καθαρισμού τους, π.χ. πλύσιμο των γαντιών μια χρήσης και επαναχρησιμοποίησή τους.
- Τονίζεται ότι η χρήση γαντιών μιας χρήσης δεν αντικαθιστά σε καμία περίπτωση το σχολαστικό πλύσιμο των χεριών.

Πηγή : ΕΟΔΥ

Με γυμνό χέρι δεν αγγίζουμε την εξωτερική επιφάνεια των γαντιών

Παράρτημα 3

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΛΥΣΙΜΑΤΟΣ ΧΕΡΙΩΝ

Βάλτε σαπούνι	Ρίξτε νερό	Σαπουνίστε καλά τα χέρια σας	Μην ξεχάσετε να σαπουνίσετε ανάμεσα στα δάκτυλα
----------------------	-------------------	-------------------------------------	--

Ξεβγάλετε καλά	Κλείστε τη βρύση χρησιμοποιώντας χαρτομάντηλο και πετάξτε το	Σκουπίστε καλά τα χέρια σας με άλλο χαρτομάντηλο
-----------------------	---	---